

З А К О Н

О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се финансијска подршка породици са децом.

Финансијска подршка породици са децом, у смислу овог закона, обухвата:

- 1) побољшање услова за задовољавање основних потреба деце;
- 2) посебан подстицај рађању деце;
- 3) подршку материјално угроженим породицама са децом, породицама са децом ометеном у развоју и деци без родитељског старања.

Члан 2.

Породицу у смислу овог закона чине: родитељи, односно старатељи, хранитељи, усвојоци и деца, као и сродници у правој линији, а у побочној до другог степена сродства, под условом да живе у заједничком домаћинству.

Изузетно од става 1. овог члана, приликом утврђивања редоследа рођења деце, у породицу се убрајају и деца која не живе у њој.

Заједничко домаћинство, у смислу овог закона, јесте заједница живљења, привређивања и трошења средстава.

Члан 3.

Редослед рођења деце у породици утврђује се у односу на дан подношења захтева за остваривање права утврђених овим законом, према датуму и часу рођења уписаних у матичну књигу рођених.

Редослед рођења деце из разведеног брака или ванбрачне заједнице утврђује се према родитељу са којим дете живи по одлуци надлежног органа или по споразуму родитеља.

Редослед рођења деце која су у време развода брака или престанка ванбрачне заједнице била пунолетна утврђује се према родитељу с којим живе.

Редослед рођења деце за коју је у току поступак утврђивања породичноправног статуса пред неким од надлежних органа одређује се према родитељу са којим живе.

Чињеница са којим родитељем дете живи, у смислу ст. 2. до 4. овог члана, утврђује се према налазу надлежног центра за социјални рад.

Члан 4.

Приходи од утицаја на остваривање права предвиђених овим законом, а који се утврђују у просечном месечном износу, на основу остварених прихода у три месеца која претходе месецу у коме је поднет захтев, јесу:

1) приходи који подлежу опорезивању према закону којим се уређује порез на доходак грађана;

2) приходи остварени од:

(1) пензија и инвалиднина;

(2) накнаде за рад хранитеља;

(3) примања по прописима о правима ратних инвалида;

(4) материнског додатка;

(5) накнада за туђу негу и помоћ;

(6) накнада за телесно оштећење;

(7) накнада за време незапослености;

(8) материјалног обезбеђења оствареног по прописима из области социјалне заштите;

(9) сродника који имају законску обавезу издржавања;

(10) отпремнина у случају престанка потребе за радом запослених услед технолошких, економских или организационих промена остварених у години дана пре подношења захтева;

(11) накнада по основу социјалних програма;

(12) нерегистроване делатности.

Када се приход утврђује у паушалном износу за приход се узима основица за обрачунавање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Приходи који се исказују као годишњи узимају се у висини просечног месечног износа.

Члан 5.

Права предвиђена овим законом која су условљена материјалним положајем могу се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, не поседују новчана и друга ликвидна средства (акције, обвезнице и друге хартије од вредности) у вредности већој од износа 30 дечијих додатака по члану породице у моменту подношења захтева.

Члан 6.

Права предвиђена овим законом која су условљена материјалним положајем могу се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, не поседују непокретности, осим одговарајућег стамбеног простора који одговара потребама појединца, односно породице, и окућнице у површини од једног хектара.

Изузетно од става 1. овог члана, права предвиђена овим законом која су условљена материјалним положајем могу се остварити уколико подносилац захтева, односно чланови његове породице, који остварују доходак од пољопривреде не поседују непокретности, осим одговарајућег стамбеног простора који одговара потребама појединца, односно породице, других нужних економских зграда у пољопривредном домаћинству и земљишта у површини до једног хектара по члану породице.

Члан 7.

Просечна месечна зарада по запосленом у Републици утврђује се према подацима које објави републички орган надлежан за послове статистике.

Подаци о индексу трошкова живота у Републици утврђују се према подацима које објави републички орган надлежан за послове статистике.

Подаци о висини катастарског прихода и просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта, у смислу овог закона, утврђују се према подацима републичког органа надлежног за геодетске послове.

Члан 8.

Права из овог закона јесу лична права и не могу се преносити на друга физичка и правна лица.

Новчана примања по основу овог закона не могу бити предмет обезбеђивања или принудног извршења.

II. ПРАВА НА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ**Члан 9.**

Права на финансијску подршку породици са децом, у смислу овог закона, јесу:

1) накнада зараде за време породичког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;

- 2) родитељски додатак;
- 3) дечији додатак;
- 4) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања;
- 5) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу ометену у развоју;
- 6) регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица.

Права из става 1. тач. 1) до 5) овог члана јесу права од општег интереса и о њиховом обезбеђивању стара се Република.

О обезбеђивању права из става 1. тачка 6) овог члана стара се општина односно град, у складу са овим законом.

Општина, односно град могу, ако су обезбедили средства, да утврде и друга права, већи обим права од права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање.

**1. Накнада зараде за време породичног одсуства,
одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада
ради посебне неге детета**

Члан 10.

Накнаду зараде за време породичног одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета остварују:

- 1) запослени код правних и физичких лица (у даљем тексту: запослени код послодавца);
- 2) лица која самостално обављају делатност.

Накнаду зараде из става 1. овог члана остварује и отац, један од усвојилаца, хранитељ, односно старатељ детета, када у складу са прописима о раду користи одсуство из става 1. овог члана.

Члан 11.

Накнада зараде за лице из члана 10. став 1. тачка 1) овог закона утврђује се у висини зараде за пуно радно време и стандардни учинак коју би то лице остварило да ради, а највише до пет просечних месечних зарада у Републици.

Накнаду зараде за лица из члана 10. став 1. тачка 2) овог закона чини месечна основица на коју се плаћају доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање у месецу који претходи месецу у коме је започето коришћење одсуства из члана 10. став 1. овог закона.

За сваки наредни месец накнада зараде из става 2. овог члана усклађује се са кретањем просечне месечне зараде запослених у Републици.

Начин обрачуна накнаде зараде из става 2. овог члана прописује министар надлежан за социјална питања.

Члан 12.

Пун износ накнаде зараде, утврђен у смислу члана 11. овог закона, припада лицима из члана 10. овог закона под условом да су непосредно пре остваривања овог права била у радном односу, односно самостално обављала делатност више од шест месеци непрекидно.

Лицима која су била у радном односу, односно самостално обављала делатност, непрекидно и непосредно пре остваривања овог права од три до шест месеци припада 60%, а лицима која су била у радном односу, односно самостално обављала делатност, непрекидно и непосредно пре остваривања овог права до три месеца припада 30% од износа накнаде зараде утврђене у смислу члана 11. овог закона.

За лица из става 1. овог члана месечни износ накнаде зараде не може бити мањи од минималне зараде утврђене за месец за који се врши исплата.

Члан 13.

Обрачун и исплату накнаде зараде врши послодавац истовремено са обрачуном и исплатом зарада запосленима.

За кориснике права из члана 10. став 1. тачка 2) овог закона који немају друге запослене, обрачун и исплату накнаде зарада врши општинска односно градска управа из средстава обезбеђених у буџету Републике.

Општинска односно градска управа врши пренос средстава послодавцу из става 1. овог члана из средстава обезбеђених у буџету Републике.

Министар надлежан за финансије и министар надлежан за социјална питања споразумно прописују начин и поступак преноса средстава за исплату накнаде зараде запосленима за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета.

2. Родитељски додатак

Члан 14.

Родитељски додатак остварује мајка за своје друго, треће и четврто дете, под условом да је држављанин Савезне Републике Југославије,

има пребивалиште у Републици Србији и остварује право на здравствену заштиту преко Републичког завода за здравствено осигурање.

Редослед рођења утврђује се према броју живорођене деце мајке у моменту подношења захтева за новорођено дете.

Право из става 1. овог члана остварује мајка која непосредно брине о детету за које је поднела захтев, чија деца претходног реда рођења нису смештена у установу социјалне заштите, хранитељску породицу или дата на усвојење и која није лишена родитељског права у односу на децу претходног реда рођења.

Уз захтев за остваривање права на родитељски додатак подноси се уверење надлежног органа старатељства о испуњености услова из става 3. овог члана.

У случају да мајка није жива, да је напустила дете, или да је из оправданих разлога спречена да непосредно брине о детету, право уместо мајке детета може остварити отац, уколико испуњава услове из ст. 1. до 3. овог члана.

Члан 15.

Родитељски додатак исплаћује се једнократно почевши од јуна 2002. године и износи за друго дете 50.000 динара, за треће дете 90.000 динара и за четврто дете 120.000 динара.

Износ родитељског додатка утврђен у ставу 1. овог члана усклађује се са индексом трошкова живота.

Номинални износ родитељског додатка утврђује, у складу са ставом 2. овог члана, министар надлежан за социјална питања.

Родитељски додатак исплаћује се у износу који важи на дан исплате.

Захтев за остваривање права из става 1. овог члана подноси се најкасније до навршене године дана живота детета.

Члан 16.

Родитељски додатак не може се остварити ако мајка или чланови породице у којој живи плаћају порез на имовину на пореску основицу већу од 12.000.000 динара.

3. Дечији додатак

Члан 17.

Дечији додатак остварује један од родитеља који непосредно брине о детету, који је држављанин Савезне Републике Југославије, има пребивалиште на територији Републике Србије и остварује право на здравствену заштиту преко Републичког завода за здравствено осигурање, за прво, друго, треће и четврто дете по реду рођења у породици, од дана поднетог захтева, под условима предвиђеним овим законом.

Под условима из става 1. овог члана право на дечији додатак има и хранитељ и старатељ детета.

Хранитељ или старатељ детета може остварити право на дечији додатак највише за четворо деце у породици, рачунајући сопствену децу која живе у заједничком домаћинству и децу без родитељског старања.

Страни држављанин који ради на територији Републике Србије остварује дечији додатак, ако је то одређено међународним споразумом, под условима предвиђеним овим законом.

Дечији додатак припада деци која живе и школују се на територији Републике Србије, ако међународним споразумом није другачије одређено.

Дечији додатак припада детету до навршених 19 година живота, ако се у својству редовног ученика налази на школовању.

Дечији додатак припада и детету које из оправданих разлога не започне школовање, односно које започне школовање касније или прекине школовање у својству редовног ученика, и то за све време трајања спречености, а најдаље до 19 година живота.

Изузетно од става 6. овог члана, дечији додатак припада и после навршених 19 година живота за дете за које је донет акт о разврставању, све док је обухваћено васпитно – образовним програмом и програмом оспособљавања за рад, а за дете над којим је продужено родитељско право најдуже до 26 година.

Члан 18.

Школовање у смислу овог закона јесте образовање у основној школи, односно образовање у својству редовног ученика у средњој школи која је обухваћена мрежом школа чији је оснивач Република Србија односно АП Војводина, а у складу са прописима у области образовања.

Члан 19.

Право на дечији додатак остварује се:

1) ако укупан месечни приход, умањен за порезе и доприносе, по члану породице остварен у три месеца који претходе месецу у коме је поднет захтев износи до 2.750 динара, а укупан месечни катастарски приход по члану породице у претходној години не прелази износ од 3% просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта у претходној години или је остварен од земљишта до 500 м² на коме је подигнута стамбена зграда;

2) ако укупан месечни катастарски приход по члану породице у претходној години износи до 7% просечног катастарског прихода по једном хектару плодног земљишта у претходној години, а породица не остварује друге приходе.

Износ од 2.750 динара утврђен у ставу 1. тачка 1) овог члана јесте износ за јун 2002. године и усклађује се са индексом трошкова живота.

Члан 20.

За самохране родитеље, хранитеље, старатеље и родитеље детета ометеног у развоју за које је донет акт о разврставању а које није смештено у стационарну установу, цензус утврђен у члану 19. овог закона увећава се за 20%.

Члан 21.

Номиналне износе цензуса за остваривање права на дечији додатак, у складу са чл. 19. и 20. овог закона, утврђује министар надлежан за социјална питања.

Члан 22.

Висина дечијег додатка за месец јун 2002. године, за прво, друго, треће и четврто дете износи 900 динара.

Износ дечијег додатка утврђен у ставу 1. овог члана усклађује се са индексом трошкова живота.

Износ дечијег додатка, утврђен у складу са ст. 1. и 2. овог члана, за самохране родитеље, хранитеље, старатеље и родитеље деце ометене у развоју увећава се за 30%.

За дете за чије се образовање или рехабилитацију потпуно или више од 50% обезбеђују средства из јавних расхода износ дечијег додатка умањује се за 50%.

Номиналне износе дечијег додатка, у складу са ст. 1. до 4. овог члана, утврђује министар надлежан за социјална питања.

4. Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања

Члан 23.

Деца предшколског узраста без родитељског старања имају право на накнаду трошкова боравка у предшколској установи која се налази у мрежи установа коју утврђује општина односно град, у висини учешћа корисника у цени услуге.

Деца без родитељског старања на смештају у установама социјалне заштите остварују право на накнаду трошкова у складу са ставом 1. овог члана.

Деца без родитељског старања која су у старатељским или хранитељским породицама, остварују право на накнаду трошкова из става 1. овог члана, под условом да је за њих остварено право на дечији додаток у складу са овим законом.

5. Накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу ометену у развоју

Члан 24.

Деца предшколског узраста ометена у развоју имају право на накнаду дела трошкова боравка у предшколској установи која се налази у мрежи установа коју утврђује општина односно град, у висини учешћа корисника у цени услуге.

Право на накнаду трошкова у складу са ставом 1. овог члана остварују деца ометена у развоју, под условом да је за њих остварено право на дечији додаток у складу са овим законом.

Предшколској установи у којој се организује посебна група за децу ометену у развоју обезбеђује се накнада трошкова по детету у висини учешћа корисника у цени услуге .

6. Регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица

Члан 25.

Деца предшколског узраста из материјално угрожених породица, као и деца без родитељског старања и деца ометена у развоју која нису остварила право у складу са чл. 23. и 24. овог закона имају, у зависности од

материјалног положаја породице, право на регресирање трошкова боравка у предшколској установи, која се налази у мрежи установа коју утврђује општина односно град.

Начин и услове регресирања трошкова из става 1. овог члана утврђује надлежни орган општине, односно града.

III. ПОСТУПАК И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРАВА

Члан 26.

Министар надлежан за социјална питања прописује ближе услове и начин остваривања права на: накнаду зараде за време породичког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета; родитељски додатак; дечији додатак; накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу ометену у развоју.

Министар надлежан за социјална питања прописује ближе услове одсуства са рада или рада са половином пуног радног времена родитеља, односно усвојиоца, хранитеља или старатеља детета млађег од пет година коме је потребна посебна нега због тешког степена психофизичке ометености.

О степену психофизичке ометености детета мишљење даје општинска односно градска комисија надлежна за преглед деце ометене у развоју, а трошкови њеног рада финансирају се из буџета општине односно града.

Састав, надлежност и начин рада комисије утврђује општинска односно градска управа, у складу са законом.

Члан 27.

Права утврђена овим законом остварују се по прописима о општем управном поступку, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 28.

Решавање о правима из члана 9. став 1. тач. 1) до 5) овог закона поверава се општинској односно градској управи.

О правима из става 1. овог члана општинска односно градска управа решава на основу поднетог захтева.

Члан 29.

О правима из овог закона у првом степену решава општинска односно градска управа у којој је пребивалиште подносиоца захтева, осим о

праву на накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, о којем решава општинска односно градска управа у којој је седиште послодавца запосленог.

Члан 30.

По жалбама на првостепена решења о правима из члана 9. став 1. тач. 1) до 5) овог закона у другом степену решава министар надлежан за социјална питања.

Решавање у другом степену по жалбама на првостепена решења о правима из члана 9. став 1. тач. 1) до 5) овог закона на територији АП Војводине поверава се одговарајућем органу управе АП Војводине.

Члан 31.

Корисник права из овог закона који је на основу неистинитих или нетачних података, или непријављивањем промена које утичу на губитак или обим права остварио право, дужан је да накнади штету, у складу са законом.

Члан 32.

Средства за остваривање права од општег интереса утврђених у члану 9. став 1. тач. 1) до 5) овог закона обезбеђују се у буџету Републике, у складу са законом, при чему се посебно воде средства за накнаде за породилско одсуство а посебно средства за децу и породицу.

Члан 33.

Управни надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за социјална питања.

Посао из става 1. овог члана за територију АП Војводине поверава се одговарајућем органу управе АП Војводине.

IV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица ако не изврши обрачун и исплату накнаде зараде у складу са чланом 13. овог закона, односно ако обрачуна и исплати више од износа који би се утврдио у складу са чл. 10. до 13. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се послодавац који је приватни предузетник новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 7.000 до 10.000 динара.

Члан 35.

Новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица и друго правно лице ако изда неистиниту потврду о оствареним приходима подносиоца захтева из члана 4. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се послодавац који је приватни предузетник новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 7.000 до 10.000 динара.

Члан 36.

Новчаном казном од 10.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у општинској односно градској управи, уколико ненаменски користи средства за исплату права предвиђених овим законом.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Даном ступања на снагу овог закона престаје коришћење права остварених на основу прописа који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, осим права код којих ће се извршити одговарајуће усклађивање са одредбама овог закона.

Корисницима материнског додатка затеченим у праву по правноснажним решењима на дан ступања на снагу овог закона вршиће се исплата до истека рока утврђеног решењем.

Исплата права на помоћ за опрему новорођенчета утврђена правноснажним решењем извршиће се у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

За дете рођено пре дана ступања на снагу овог закона примењиваће се до тада важећи прописи за остваривање права на матерински додатак и помоћ за опрему новорођенчета.

Право на родитељски додатак, предвиђено овим законом, може се остварити за дете рођено 1. јуна 2002. године и касније.

Члан 38.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важе: члан 1; члан 2. тач. 1) и 2), тачка 5) у делу који се односи на одговарајућу садржину рада са децом без родитељског старања, и децом са сметњама у развоју и децом из социјално угрожених породица и тачка 6); чл. 5. до 9; члан 11. став 1. тач. 1) до 4) и тачка 5) у делу који се односи на децу без родитељског старања и децу са сметњама у развоју; став 2. у делу који се односи на тач. 1) до 4); чл. 12. до 30; члан 31. у делу који се односи на децу без родитељског старања и децу са сметњама у развоју; члан 36. став 1. у делу који се односи на право на накнаду зараде за време породилског, продуженог породилског одсуства запосленог родитеља и одсуства са рада усвојоца ради неге детета, матерински додатак, помоћ за опрему новорођенчета и додатак на децу; чл. 37. до 42; члан 66. став 1. осим у делу који се односи на предшколско васпитање и образовање за децу на дужем болничком лечењу и на васпитно-образовни програм у трајању од три сата пред полазак у основну школу; члан 69. и члан 76. Закона о друштвеној бризи о деци ("Службени гласник РС" бр. 49/92, 29/93, 53/93, 67/93, 28/94, 47/94, 48/94, 25/96 и 29/01).

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу 1. јуна 2002. године.